

Erasmus+

Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

3^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου

Τίτλος διδακτικού σεναρίου:

**ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ-
ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ**

Δημιουργός : ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

Ειδικότητα: ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Ταυτότητα Σεναρίου

Α ΦΑΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ:

Αισθητικοκινητικές δράσεις και "καθαρό" θεατρικό παιχνίδι με στόχο την γνωριμία της ομάδας, την σωματική έκφραση, την συντονισμένη κίνηση στον χωροχρόνο, το παιχνίδι, το λύσιμο του σώματος.

Β ΦΑΣΗ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

Στην συνέχεια, οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες ανάλογα με τα ερεθίσματα που τους ενδιαφέρουν και φτιάχνουν μια δική τους πρωτότυπη ιστορία επιλέγοντας ρόλους και έτσι φτιάχνουν το δικό τους δρώμενο.

Γ ΦΑΣΗ ΟΜΑΔΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ-ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Οι μαθητές παίζουν τα δρώμενα τους και τα παρουσιάζουν στις άλλες ομάδες. Γίνονται δηλαδή ηθοποιοί και θεατές διαδοχικά.

Δ ΦΑΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ

Συζήτηση, συμπεράσματα, προτάσεις.

Γνωστικό αντικείμενο:

Αγγλικά

Τάξη: Α

Προφίλ μαθητών: Μεικτό τμήμα μαθητών με μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όπως μαθησιακές δυσκολίες, διάχυτη αναπτυξιακή Διαταραχή, υπερκινητικότητα αλλά και μαθητές χωρίς διαγνωσμένες δυσκολίες.

Χρονική διάρκεια: Συνεχόμενο δίωρο

Προϋποθέσεις υλοποίησης και προηγούμενες γνώσεις:

εξοικείωση με παιχνίδια για το σπάσιμο του πάγου και λύσιμο του σώματος, κάποια επαφή με το θεατρικό παιχνίδι, το θέατρο της επινόησης και την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.

Χώρος: Αίθουσα Πολλαπλών

Υλικοτεχνική υποδομή: Φωτοτυπίες με το αλφάβητο νοηματικής γλώσσας, Φωτοτυπίες με το σύστημα γραφής Braille, δημιουργική γραφή. **Υλικά:** βότανα, ήχοι φύσης, διαφορετικής υφής επιφάνειες.

Συνοπτική περιγραφή του σεναρίου

Θέμα: Συμπερίληψη, διαφορετικότητα, ένταξη και πολυμορφία.

Μέθοδος: Βιωματική μάθηση, θεατρικό παιχνίδι, θέατρο της επινόησης, βίωση εμπειριών, πολλαπλά ερεθίσματα, αισθητικοκινητική δράση.

Με δεδομένο ότι υπάρχουν μαθητές με ιδιαίτερες δυσκολίες που χρήζουν ίσης μεταχείρισης και αντιμετώπισης από τους συμμαθητές τους, το σενάριο αυτό στοχεύει στην ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας σε θέματα ειδικής αγωγής αλλά και γενικότερα σε θέματα διαφορετικότητας.

Συγκεκριμένα το σενάριο στοχεύει:

1. Στην ευαισθητοποίηση σε θέματα διαφορετικότητας,
2. Στην καταπολέμηση των στερεοτύπων και του ρατσισμού,
3. Στην ενημέρωση των μαθητών σε θέματα διαφορετικότητας και στερεοτύπων.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα - διδακτικοί στόχοι

- ❖ **Στο επίπεδο των Γνώσεων** Ενημέρωση και σωστή πληροφόρηση σε θέματα ειδικής αγωγής όπως η νοηματική γλώσσα, το σύστημα γραφής Braille (να παρατηρούν και να αξιολογούν όσα συμβαίνουν γύρω τους, να συγκεντρώνονται με προσοχή στη δράση, να εκφράζονται με λόγο ή με το σώμα, να δημιουργούν το δικό τους σενάριο, να αναπτύξουν την φαντασία τους και τον αυτοσχεδιασμό μέσα από δεξιότητες αφαιρετικού τύπου αποκτώντας την έννοια της συμβολοποίησης).
- ❖ **Γλωσσικός γραμματισμός** (ανάπτυξη κριτικού στοχασμού μέσα από την καλλιέργεια της γλώσσας).
- ❖ **Στο επίπεδο των Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων:**
 - Να βελτιώσουν τις εκφραστικές ικανότητες μέσα από τη συνεργασία, την ενσυναίσθηση, την ικανότητα ακρόασης, την συλλογικότητα, την κοινωνικοποίηση και να προβληματιστούν σε κοινωνικά θέματα.
 - Να θωρακιστούν ψυχικά ασκώντας την υπομονή, την παρατηρητικότητα, την συγκέντρωση, την έκθεση σε ευρύτερο κοινό, τη λήψη αποφάσεων, την ανάληψη προσωπικής ευθύνης, τον αυτοέλεγχο.
- ❖ **Στο επίπεδο ανάπτυξης δεξιοτήτων:**

Να συντάσσουν κείμενα δημιουργικής γραφής (να γράψουν σενάριο ή ποίημα), να ασχολούνται με καλλιτεχνικές δραστηριότητες (σκηνικά, ζωγραφική...), να επιλέγουν μουσική ή να συνθέτουν μουσική...
- ❖ **Στο επίπεδο των Στάσεων:**

- Να υιοθετήσουν αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής μέσα από την αισθητική - βιωματική εμπειρία και να κρίνουν τον κόσμο.
- Να ανακαλύψουν τον εαυτό τους μέσα από πράγματα που φαντάζονται και από τον τρόπο που επιλέγουν να επιδράσουν.

Αναλυτική περιγραφή – διδακτικές δραστηριότητες

1^η Διδακτική ώρα

1^η Δραστηριότητα: ποικιλομορφία και διαφορετικότητα ανάμεσα μας.

Αισθητικοκινητικές δράσεις και "καθαρό" θεατρικό παιχνίδι

Διάρκεια: 25 λεπτά

Είδος δραστηριότητας: παιχνίδι – Φρουτοσαλάτα.

Οργάνωση τάξης -Ενέργειες εκπαιδευτικού- Ενέργειες μαθητή: Όλοι κάθονται σε καρέκλες κυκλικά αλλά ο εμπυχωτής είναι όρθιος στην μέση του κύκλου (με αποτέλεσμα να υπάρχει μια καρέκλα λιγότερη) και χωρίζει τους μαθητές σε τρεις ομάδες φρούτων π.χ. μήλο, πορτοκάλι, μπανάνα. Στην συνέχεια φωνάζει ένα από τα φρούτα αυτά. Όσοι ακούσουν το όνομα τους οφείλουν να σηκωθούν και να αναζητήσουν μια άλλη καρέκλα. Όποιος δεν προλάβει να κάτσει πηγαίνει στο κέντρο του κύκλου και συνεχίζεται η ίδια διαδικασία. Εάν αυτός που είναι στην μέση πει φρουτοσαλάτα τότε όλα τα φρούτα σηκώνονται για να βρουν μια άλλη καρέκλα.

Εξέλιξη της άσκησης φρουτοσαλάτα:

- ❖ Τα φρούτα τώρα γίνονται ένα **εξωτερικό χαρακτηριστικό**...π.χ. όλοι όσοι φορούν γυαλιά... Όλοι όσοι έχουν μπλε μάτια ...
- ❖ Στην συνέχεια η άσκηση αναφέρεται σε **πιο εσωτερικά χαρακτηριστικά** όπως π.χ. όλοι όσοι ντρέπονται να εκτεθούν... όλοι όσοι ακούν ροκ μουσική...

ενώ η διαδικασία παραμένει η ίδια. Ένα γενικό συμπέρασμα προκύπτει μετά το πέρας της δραστηριότητας από τα παιδιά ως προς την διαφορετικότητα και την ποικιλομορφία.

Ρόλος του εκπαιδευτικού: ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός, διευκολυντικός, συντονιστικός. Αποσαφηνίζει τις οδηγίες του παιχνιδιού αρχικά αλλά και σε όλη την πορεία της διαδικασίας εάν χρειαστεί ενώ οι μαθητές τις εκτελούν πιστά.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας: Οι μαθητές διασκεδάζουν, εκφράζονται ελεύθερα και συνειδητοποιούν την ποικιλομορφία και την διαφορετικότητα των συμμαθητών τους τόσο σε πιο επιφανειακό αλλά και πιο εσωτερικό επίπεδο.

2^η Δραστηριότητα: Προσεγγίζοντας τον κόσμο των κωφών-μια πρώτη επαφή με το αλφάβητο της νοηματικής γλώσσας.

Διάρκεια: 20

Είδος δραστηριότητας: η μια ομάδα καλείται να πει στο αλφάβητο της νοηματικής μια λέξη και οι άλλοι να την αποκωδικοποιήσουν.

Οργάνωση τάξης: εργασία σε 5 ομάδες

Ρόλος του εκπαιδευτικού: ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός, συμβουλευτικός, διευκολυντικός,

Ενέργειες εκπαιδευτικού: Παρουσιάζει την νοηματική γλώσσα ως η επίσημη γλώσσα των κωφών και μοιράζει το αλφάβητο της νοηματικής σε όλες τις ομάδες. Στην συνέχεια, νοηματίζει κάθε γράμμα δακτυλικά ενώ οι μαθητές όλοι επαναλαμβάνουν νοηματίζοντας συγχρόνως (για να έχουν μια κάποια εξοικείωση).

Ρόλος και Ενέργειες μαθητή: Στην συνέχεια, κάθε ομάδα διαδοχικά καλείται να πει μια λέξη στην νοηματική με βάση την φωτοτυπία που τους δόθηκε και οι άλλοι να την αποκωδικοποιήσουν.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, εργαλεία, πηγές: Το αλφάβητο της νοηματικής προέρχεται από το έργο ΣΕΠΠΕ του Π.Ι. "Νόημα στην Εκπαίδευση".

Αποτελέσματα της δραστηριότητας:

Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των μαθητών σε θέματα κώφωσης, εναλλακτικού τρόπου επικοινωνίας και διαφορετικότητας.

2^η Διδακτική ώρα

1^η Δραστηριότητα: Προσεγγίζοντας τον κόσμο των τυφλών

Διάρκεια: 15

Είδος δραστηριότητας: αισθητικοκινητική δράση-βιωματική μάθηση-παιχνίδι ρόλων.

Οργάνωση τάξης: χωρισμός μαθητών σε δυάδες.

Ρόλος του εκπαιδευτικού: ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός, και διευκολυντικός.

Ενέργειες εκπαιδευτικού: Αρχικά ο εκπαιδευτικός δίνει οδηγίες. Ο Α οδηγεί τον Β που έχει τα μάτια κλειστά και το ανάποδο. Ο Α τον πιάνει με το ένα χέρι από την μέση πίσω από την πλάτη και με το άλλο κρατά το χέρι του. Τον μετακινεί αρχικά αργά-αργά μέχρι να αποκτήσουν εμπιστοσύνη και στην συνέχεια πιο γρήγορα. Μπορεί στην συνέχεια ο Β να στρίβει δεξιά ή αριστερά και να περιγράφει τι βλέπει. Μάλιστα στην πορεία αυτή υπάρχει μια γωνιά με βότανα που μυρίζει ο «τυφλός» και μια γωνιά με διαφορετικών ειδών υφής επιφανειών όπως επίσης και κόλλες-βιβλία γραμμένα στο σύστημα braille. Ο οδηγός του δίνει να μυρίσει διάφορα βότανα ή να ακουμπήσει πράγματα ή να ακούσει διάφορους ήχους (ακούγονται ήχοι της φύσης). Ο τυφλός δείχνοντας εμπιστοσύνη στον οδηγό του προσεγγίζει αυτόν τον κόσμο μέσω όλων των άλλων αισθήσεων εκτός της όρασης.

Ενέργειες μαθητή: Ο μαθητής ακολουθεί τις οδηγίες του εμπυχωτή-δασκάλου είτε ως οδηγός είτε ως τυφλός και αφήνεται να βιώσει αυτή την εμπειρία.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, εργαλεία, πηγές: Κόλλες με το σύστημα γραφής braille από τον σύλλογο τυφλών.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας: Οι μαθητές μέσα από την βιωματική εμπειρία αναμένεται να συζητήσουν θέματα όπως πως ένιωσαν μπαίνοντας στον ρόλο του τυφλού αλλά και του οδηγού και τι συμπεράσματα συνάγονται.

2^η Δραστηριότητα: Δημιουργία θεατρικού Δρώμενου και Αναπαράσταση.

Διάρκεια: 30'

Είδος δραστηριότητας: παιχνίδι ρόλων, συζήτηση.

Οργάνωση τάξης: Υπάρχουν γωνιές από τους κόσμους που επισκέφτηκαν οι μαθητές – Γωνιά νοηματικής με το δακτυλικό ΑΒ, γωνιά με το σύστημα Braille, γωνιά μιας

φρουτοσαλάτας (αλληγορικό περιεχόμενο) και γωνιά με ένα ποίημα μιας μαθήτριας που μιλάει για την διαφορετικότητα.. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες με βάση τα παραπάνω ερεθίσματα γύρω από το θέμα που τους ενδιαφέρει περισσότερο και φτιάχνουν μια δική τους πρωτότυπη μικρή ιστορία (σε ένα δεκαπεντάλεπτο) επιλέγοντας ρόλους και χρησιμοποιώντας υλικά από το βεστιάριο του σχολείου και έτσι φτιάχνουν το δικό τους δρώμενο.

Υλικοτεχνική υποδομή: Βεστιάριο σχολείου με γάζες, φόδρες, παλιά αντικείμενα.

Ρόλος του εκπαιδευτικού: ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός, συμβουλευτικός, διευκολυντικός, συντονιστικός.

Ενέργειες εκπαιδευτικού: Ο εκπαιδευτικός συντονίζει τις ομάδες και όταν υπάρχει δυσκολία δίνει σαφείς οδηγίες χωρίς να παρεμβαίνει άμεσα.

Ενέργειες μαθητή: Ο μαθητής έχει να επιλέξει ποιον κόσμο τον ενδιέφερε και να συνεργαστεί με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας για να φτιάξουν μια ιστορία όπου και θα την παρουσιάσουν θεατρικά. Μάλιστα μπορεί να κατασκευάσει πράγματα για τις ανάγκες του θεατρικού.

Αποτελέσματα της δραστηριότητας:

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Οι μαθητές παίζουν τα δρώμενα τους (το επόμενο 15λεπτο) και τα παρουσιάζουν στις άλλες ομάδες. Γίνονται δηλαδή ηθοποιοί και θεατές διαδοχικά.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ

Συζήτηση, συμπεράσματα, προτάσεις.

2. Αποτίμηση και αντίκτυπος σεναρίου

Τα ίδια τα παιδιά έκαναν απλές χειροποίητες κατασκευές, που χρησιμοποιήθηκαν στην σκηνή και κάποια ετοίμασαν κουστούμια με παλιά ρούχα, γάζες, καπέλα, γιλεκάκια, μαντήλια, φόδρες, περούκες, παλιά αντικείμενα που υπήρχαν στο βεστιάριο του σχολείου. Το σκηνικό δεν ήταν φαντασμαγορικό καθώς αυτός δεν ήταν και ο στόχος μας. Ήταν απλό, λιτό αλλά ουσιαστικό και λειτουργικό. Οι μαθητές έδειξαν μια

απίστευτη υπευθυνότητα και ωριμότητα και η επιβράβευση ήρθε με τα θετικά σχόλια των συμμαθητών τους.

Μέσα από αυτή την αλληλεπίδραση των ομάδων, τη συλλογική συνείδηση, τη συνεργασία, την αυτοπειθαρχία και την αυτοσυγκέντρωση οι μαθητές εκφράστηκαν δημιουργικά, επικοινωνήσαν, ευαισθητοποιήθηκαν. Οι μαθητές των ευάλωτων ομάδων έδωσαν το δικό τους δυναμικό παρόν ευαισθητοποιώντας τους συμμαθητές τους σε θέματα διαφορετικότητας και δρώντας έτσι και ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, στην αλλαγή στάσεων, αξιών και πεποιθήσεων.

Η αξιολόγηση των δράσεων προέκυψε από τα θετικά σχόλια των ίδιων των μαθητών

ό

Τι να πρωτοθυμώ, γ' αυτό το όμορφο ταξίδι, που ήμασταν
μαζί... Μια αξέχαστη εμπειρία. Στο κεφάλι μου ξεπυλίζονται
ένα ευρύ αναμνήσεων... ωραίες, μα και ~~καλές~~ σύνορες
σκιές, ας ονομάζω αυτές αυτιέσπαστε μαζί, κρατώντας ο ένας
το χέρι του άλλου, είναι τού να χαρτί να ξεπεράσει
τα δύσβατα --
Με τη συμμετοχή μας στο θεατρικό παιχνίδι, μάδαμε
να συνεργαστούμε, ενώ επίσης αποκτήσατε αυτοπεποί-
θηση. --

Σας Ευχαριστούμε για
ας όμορφες σκηνές, που ήμασταν
μαζί

Μια μικρή γεύση των πρωτότυπων θεατρικών δρώμενων δημοσιεύτηκαν στην ιστοσελίδα του σχολείου με φωτογραφικό υλικό από τις σκηνές των έργων για τη διάδοση και διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος:

Ως προς τους περιορισμούς του σεναρίου ένα τρωτό ήταν ότι δεν ήταν όλοι οι μαθητές εξοικειωμένοι με το λύσιμο του σώματος και το σπάσιμο του πάγου και υπήρχε μια μεγαλύτερη δυσκολία σε κάποιους ως προς αυτό.

Επίσης η έλλειψη χρόνου είναι ένα άλλο θέμα που προέκυψε γιατί εάν υπήρχε περισσότερος ίσως θα ήταν καλύτερο ως προς την αξιολόγηση και την συζήτηση των δρώμενων και στον προβληματισμό εις βάθος.

3. Προτάσεις και διαφορετικές εκδοχές του σεναρίου

Επέκταση του σεναρίου αποτελεί το ανέβασμα μιας θεατρικής παράστασης καθώς υπήρξε ένας πρώτος πυρήνας αυτοσχεδιασμού που μπορεί να πάρει την μορφή για κάτι πιο οργανωμένο και μεγάλο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Άλκηστις (2000). *Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Βάμβουκας, Μ. (2002). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία* (7^η εκδ.). Αθήνα: Γρηγόρη.
- Βγενοπούλου Σ. (σχολ.έτος 2020-2021). Σημειώσεις από Βιωματικό Σεμινάριο για το Εφηβικό Θέατρο. Εθνικό Θέατρο, Αθήνα.
- Βγενοπούλου Σ. (σχολ.έτος 2018-2019). Σημειώσεις από Βιωματικό Σεμινάριο για το Εφηβικό Θέατρο.Εθνικό Θέατρο, Αθήνα.
- Γκόβας Ν. (2003). *Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο*. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- Γκόβας, Ν. (2001). Το θέατρο στην εκπαίδευση ως μορφή τέχνης και εργαλείο μάθησης: συναρπαστικές ισορροπίες! Στο Ν. Γκόβας (Επιμ.), *Το θέατρο στην εκπαίδευση: μορφή τέχνης και εργαλείο μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο, 21-28.
- Κωνστανταράκη Ε. (2004). *Θέατρο: Γέφυρα που ενώνει άτομα με διαφορές*. Θέματα Ειδικής Αγωγής, τεύχος 26.
- Ματσαγγούρας, Η. (2003). *Στρατηγικές διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη* (5^η έκδ.). Αθήνα: Gutenberg.
- Νήμα, Ε. (2002). *Δημιουργικότητα και σχολικές επιδόσεις μαθητών Γυμνασίου*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη
- Σαρρής Δ. (2002). Το θεατρικό παιχνίδι ως επικοινωνιακό διάμεσο για παιδιά με ακουστική μειονεξία: Η διαμεσολαβητική λειτουργία του σωματικού σχήματος". Θέματα Ειδικής Αγωγής, τεύχος 16.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το εγκεκριμένο σχέδιο δράσης Erasmus+ συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το περιεχόμενο του εγγράφου είναι αποκλειστική ευθύνη του εκπαιδευτικού φορέα υλοποίησης του προγράμματος Erasmus+ και ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Εθνική Μονάδα Συντονισμού Erasmus+ ΙΚΥ είναι υπεύθυνες για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που αναφέρονται.